

Олена НІСХОДОВСЬКА,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Роксолана БЛЯВСЬКА,
здобувачка вищої освіти ОС «бакалавр» спеціальності «Економіка»,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Поняття «цифрова економіка» є відносно новим в українській науці. Більшість авторів характеризують термін як складним і багатоаспектним. Проте схиляються до думки, що цифрова економіка – це та сама економіка, але заснована на застосуванні цифрових технологій, їх виробництві, використанні сервісів високотехнологічними бізнес-структурами тощо. Іншими словами, цифрова економіка є наслідком трансформації інших видів економіки, що передували її розвитку. Тобто своєрідним симбіозом економіки знань та глобалізаційних процесів, які стали поштовхом розвитку цифрових трансформацій абсолютно у всіх сферах. Структура цифрової економіки включає ІТ-сектор, виготовлення та/або реалізацію продукції із застосуванням ІКТ та супутні її послуги.

Сьогодні ми спостерігаємо швидкі темпи реіндустріалізації технологічно розвинутих країн на нових підставах (адитивні технології (3D-друк), робототехніка, відновлювальна енергетика та ін.). І це по суті не залишає шансу малорозвинутим економікам. “Бар’єр складності” може створити більш масштабний розрив між країнами, регіонами і соціальними стратами, ніж всі відомі досі (такі як “цифровий розрив”, глобальна нерівність у доходах).

Цифрова економіка охоплює бізнес у всіх галузях економічної діяльності, тобто не тільки в секторі інформації та телекомунікацій, а й у базових галузях промисловості, в сільському господарстві, будівництві тощо. Вона пронизує всі сектори за всіма категоріями: державний та приватний; реальний, невиробничий та фінансовий; видобувний, обробний та сектор послуг.

Так звані ключові цифрові тренди, тобто напрями розвитку цифрових технологій, станом на 2019 р., включають:

- - дані, які стають головним джерелом конкурентоспроможності;
- - розвиток сфери Інтернету речей (Internet of things, IoT);
- - цифрові трансформації як окремих бізнесів, так і цілих секторів;
- - економіка спільного користування (sharing economy);
- - віртуалізація фізичних інфраструктурних IT-систем;
- - штучний інтелект (ШІ, з англ. artificial intelligence, або AI);
- - цифрові платформи.

Існує і інша сторона це соціально-економічні наслідки цифровізації. Витіснення людини з промисловості, сільського господарства та сервісів не може не мати системних наслідків. Сучасний глобальний ринок праці – це складна багатокомпонентна та динамічна система, що піддається перманентному впливу інформаційних технологій, що тягне за собою зміни у змісті процесу праці, його організації, структурі зайнятості, соціально-трудовах відносинах.

У 2021 році Україна зайняла 53 місце у зазначеному рейтингу із 64 можливих позицій. Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності IMD (World Digital Competitiveness Ranking) вимірює здатність країни впроваджувати і досліджувати цифрові технології, що ведуть до трансформації в державній практиці, бізнес-моделях і суспільстві в цілому. Він формується на основі 50 критеріїв, велика частина яких заснована на статистичних даних, а також на результатах опитувань. До першої категорії відносять інформацію про витрати на дослідження і розробки в даній області, швидкість ширококутового інтернету та інше

Що стосується цифрових навичок українців, то вітчизняні айтішники входять у п'ятірку найкращих спеціалістів галузі у світі. А українські IT-компанії асоціюються з міжнародним простором інновацій. Однак цифрові навички – це вміння людини користуватися інформаційними технологіями. Такі вміння стосуються не лише професійних кадрів сфери інформаційно-

комп'ютерних технологій, але й громадян загалом. Саме цифрові навички мають сприяти використанню технологій у повсякденному житті. Такі навички включають у себе вміння пошуку, оцінки та обробки інформації, взаємодію та коректне використання технологій для спілкування у відповідному онлайн-середовищі, а також навички створення та редагування цифрового контенту [1].

Позитивним моментом для України є прийняття Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». Цей закон покликаний створити сприятливі умови для ведення інноваційного бізнесу в Україні, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій і талановитих фахівців.

Сьогодні преба в ІТ-послугах зросла на 50% і це тільки початок. Тому що, за підсумками 2020р. експорт ІТ-послуг приніс в українську економіку понад 5 млрд\$ та став найбільшою категорією експорту послуг в країні з показником частки у 8,3%. Це є дуже позитивним моментом, що вклад ІТ з кожним роком збільшується і допомагає нашій країні зміцнювати позиції на глобальному ринку технологій.

Отже, цифрова економіка є одним з головних трендів двадцять першого століття. Надзвичайно швидкий розвиток технологій та впровадження практично у всі сфери життя суспільства штучного інтелекту обумовлюють трансформаційні процеси не лише у виробничих процесах, а й у менеджменті. Рейтинг найдорожчих компаній світу демонструє перехід у «цифрову еру», а основні гравці ринків інвестують саме у такі перспективи. Не зважаючи на різні підходи до трактування базових понять у сфері цифрової економіки, більшість науковців констатує незворотні зміни та наявність трансформацій практично у всіх аспектах і сегментах ведення бізнесу.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» ВРУ від 15 липня 2021 р.
2. Концепція АППАУ «Національна стратегія Індустрії 4.0»

3. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. №67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації»

4. Український інститут майбутнього © 2018. Режим доступу: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

5. Top 500 Global Brands 2020 Ranking. URL: <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-global-500-2020-preview.pdf>.

6. Brynjolfsson E. Introduction, in Understanding the Digital Economy / E. Brynjolfsson, B. Kahin. – Cambridge : MIT Press. – 2020. – P. 1–10.

Денис ОНОПРІЙЧУК,
здобувач вищої освіти факультету менеджменту,
Науковий керівник: **Шишпанова Н. О.,**
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет,
Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

На сучасному етапі основою розвитку світової економіки виступає міжнародна торгівля. Вона розвивається, тому що дає вигоду всім, без виключення, країнам, які беруть в ній участь. Міжнародна торгівля дає можливість широко розвивати виробництво тих видів продукції, для яких в країні створилися найбільш сприятливі умови. Вона посідає особливе місце в складній системі світогосподарських зв'язків. Жодна країна не спромоглася створити конкурентоздатну економіку без входження до світової спільноти. На цій основі формується міжнародна спеціалізація країн з виробництва окремих товарів та послуг.

Зацікавленість окремих країн у розширенні своїх міжнародних зв'язків пояснюється потребами збуту продукції на зовнішніх ринках, необхідністю отримання певних товарів ззовні, а також прагненням здобути більш високий